

Motion till riksdagen 2019/20:1093

av **Angelika Bengtsson m.fl. (SD)**

Mediefrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mediestödet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda oligopolsituationens påverkan på annonsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sociala medier och hälsa och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om åtgärder kan eller behöver vidtas för att tillgänglighetsanpassa viktiga mediepolitiska event för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mediesektorn benämns ibland ”den tredje statsmakten” på grund av dess roll för demokratin. Det råder samsyn om att en av medias viktigaste uppgifter är att granska och kontrollera makthavare, institutioner och aktörer i demokratin. Detta, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, bildar ett av fundamenten i svensk demokrati.

Demokrati och rapportering

Mediesektorns betydelse för det demokratiska styrelseskicket går inte att underskatta. Med pressfrihet genom tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, har medierna spelat och spelar en viktig roll för vårt demokratiska samhälle. De mediala aktörerna har genom sitt stora inflytande stor möjlighet att påverka samhällsdebatten. Denna makt innebär ett oerhört ansvar för bredd, djup och perspektiv i reportage och rapporter. Därför är det av yttersta vikt att medierapporteringen är mångfasetterad, nyanserad och saklig. Dock kan en viss jargong, och vissa smala sanningar, alltid få

fäste i en sluten krets eller grupp. En sådan utveckling i mediesektorn kan i förlängningen leda till en snedvridning och enfald i den information som når medborgarna, vilket påverkar demokratin negativt. De senaste åren har så kallade news avoiders som känner ett minskat förtroende för traditionella medier ökat. En diskussion har förts om existensen av en åsiktskorridor och att det finns ämnen svensk etablerad media inte belyst i tillräcklig omfattning.

Teknikutvecklingen har förändrat förutsättningarna i mediebranschen. Vikande upplagor och minskande intäkter innebär att tidningarna står inför en större omställning. Allt fler tidningar producerar nu media i fler format än tidningsformen. Annonsintäkter som minskar i takt med digitaliseringsomställningen sätter hård press på många mindre medieaktörer. En övergång från specialisering på ett medieformat till mediebolag som anpassar formatet efter sammanhang äger rum.

Förtroendetappet för traditionella medier har öppnat upp utrymme på mediemarknaden för ett växande antal alternativa medier. Flera av dessa medier lyfter nyheter och perspektiv som många upplever inte återfinns i det traditionella medielandskapet. I detta nya medielandskap uppstår en växande polarisering, där vissa grupper enbart konsumerar alternativa medier och förkastar traditionella medier, samtidigt som andra fördömer alternativa medier och enbart konsumerar information från traditionella aktörer. Denna polarisering är oroväckande för oss som menar att vägen till en nyanserad verklighetsbild går genom informationsinhämtning från en bredd av perspektiv och källor. Att sträva efter bredd ger ökade chanser att landa i en välavvägd uppfattning rörande olika skeenden. Det ger även ökade möjligheter att förstå människor med andra uppfattningar och annan verklighetsanalys än den egna. Detta är en del av grunden till ett välfungerande debattklimat. Att konsumera ett brett utbud av olika medier är avgörande för att utveckla förmåga att på egen hand bilda sig en uppfattning om vilka källor som är trovärdiga och vilka som inte är det. I ett större perspektiv kan det bli ett hot mot demokratin om olika grupper i samhället har olika bilder av samhällsutvecklingen och vad som är sant eller falskt i nyhetsrapporteringen. Framförallt om olika grupper på grund av sina olika verklighetsbilder upphör att försöka förstå varandras perspektiv och åsikter.

För att förebygga en snäv medierapportering är det viktigt med en bredd av mediala aktörer som kan granska och sporra varandra till god saklig journalistik med många olika perspektiv.

Mediestöd och lokal rapportering

Det är viktigt att mediebevakning finns i hela Sverige. Många regionala och lokala nyhetsredaktioner upplever dessvärre lönsamhetsproblem, ofta kopplat till vikande antal prenumeranter och minskade annonsintäkter, vilket i vissa fall leder till att regionala och lokala redaktioner läggs ned.

Samtidigt kan inte framväxten av de alternativa medierna i alla sammanhang fylla de etablerade aktörernas funktion och täckning. Delvis för att det kanske inte alltid finns marknadsförutsättningar att driva journalistik genom reklamfinansiering även om kostnaderna för att trycka och distribuera en papperstidning ofta inte finns för alternativmedieaktörer. Kundunderlaget är för litet för att kunna bära lokal nyhetsverksamhet.

Det är problematiskt om landsbygden i framtiden står utan medietäckning som belyser dess perspektiv, eller granskar landsbygdens makthavare och utveckling. Samtliga invånare i Sverige behöver söka information om saker som berör dem och

deras liv, och samtliga makthavare i Sverige behöver känna att deras förehavanden kan bli föremål för granskning.

Sverigedemokraterna föreslår att driftsstödet avskaffas genom en successiv nedtrappning över fem år, men låter distributionsstödet och utvecklings- och innovationsstödet stå oförändrat. Sverige är stort och de lokala medierna har olika förutsättningar på olika orter. Därför anser vi det rimligt att det finns ett distributionsstöd för de mindre tidningar som inte klarar av att finansiera distributionen på grund av exempelvis stora avstånd i länet. Ett stöd som syftar till att stödja mindre tidningars möjlighet att utveckla nya tekniska lösningar för att kunna konkurrera i medielandskapet.

En höjning av presstödet avhjälpjer inte tidningsdöden eller reellt förbättrar förutsättningarna för oberoende mediemångfald. Branschen måste möta konsumenternas behov och hitta nya långsiktiga lösningar och kan därför inte längre förlita sig på ett konstgjort och otidsenligt stödsystem.

Flera lokala redaktörer har det svårt att klara sig ekonomiskt. Sverigedemokraterna har flera politiska förslag som torde avlasta och bidra till ekonomisk överlevnad och vidareetablering. Våra förslag för småföretag såsom lindring av sjuklöneansvaret och sänkta arbetsgivaravgifter torde kunna underlätta för framförallt mindre redaktioner som idag kanske inte ens uppstår presstöd. Dessa lättnader borde gynna lokal medienärvaro och i sin tur en bredare mediemångfald.

Rörande oligopol på annonsmarknaden och dess påverkan på medieklimatet

Internet har revolutionerat vår kommunikation och olika former av opinionsbildare och kreatörer kan numera enkelt nå ut till miljarder människor världen över med samhällsdebatt, sin konst, sina berättelser och sina åsikter. Idag utgörs internets infrastruktur till stor del av ett fåtal globala bolag, vilket i förlängningen innebär att ett fåtal globala bolag även styr över denna infrastruktur.

Det leder till att såväl privata som mindre kommersiella aktörer i stort sett måste gå genom dessa aktörer om de vill nå sin publik. Flera mindre medieaktörer lägger upp innehåll på Youtube och många tidningar använder Facebook för att sprida innehåll och kommunicera med sina kunder.

Detta har utarmat medielandskapet över hela världen; små lokala aktörer är direkt beroende av de stora nättaktörernas infrastruktur samtidigt som de konkurrerar med dessa om annonspengar.

Samtidigt är många oberoende medieskapare beroende av dessa bolag för att nå ut med sitt innehåll. Dessa aktörer är till fullo beroende av de stora nätjättarnas infrastruktur eftersom de ofta inte har någon egen kanal eller ett eget fönster att lägga upp sitt innehåll på.

Efter påtryckningar från EU, makthavare och olika kommersiella aktörer på infrastrukturplattformarna rörande vem som får ladda upp material, och vilket material som ska tas bort från plattformarna, har dessa plattformar stängt av eller tagit bort delar av oberoende kreatörers material.

Internet har möjliggjort en kreativ revolution, med otroliga möjligheter att dela med sig av material över hela världen. Samtidigt hotas uttrycksfriheten av de stora nätplattformarnas marknadsdominans och deras agerande.

Regeringen bör utreda oligopolsituationens påverkan på mediemarknaden ytterligare och om det krävs återkomma med förslag för hur uttrycksfriheten ska kunna säkras och

lokala mediers konkurrensförutsättningar ska kunna främjas i förhållande till de stora mediejättarna.

Sociala medier

Vi lägger allt mer tid på sociala medier. Genom avancerade algoritmer och förståelse för psykologi, kan de sociala medieföretagen få oss att spendera mer tid på deras tjänster än vi avser och de kan på så vis få ett stort inflytande över vilken information vi tar del av. Förmågan att göra detta är en förutsättning för bolagens riktade reklamfinansiering och är således en grund i många av dessa företags affärsmodeller. Målsättningen är att få konsumenten att spendera så mycket tid som möjligt på plattformen. I takt med att dessa tjänster blir bättre och bättre på detta kan det i vissa fall leda till att konsumenten blir beroende av tjänsten, genom samma mekanismer som en person kan bli beroende av till exempel lotterier och vadslagning.

Samtidigt framkommer det forskningsrön som ser en korrelation mellan psykisk ohälsa och spenderad tid på sociala medier. Socialstyrelsen har rapporterat att psykisk ohälsa hos barn i åldern 10–17 år har ökat med över 100 procent på tio år. Forskning visar dessutom att ju fler timmar vi spenderar framför en skärm, inte minst unga, desto större risk för depression, ångest och självmordstankar. Även om dessa samband ännu inte är helt klarlagda, finns det skäl att studera och se över hur sociala medier påverkar vår hälsa och om de kan konstrueras så att denna eventuella påverkan upphör. Regeringen bör ge lämplig institution i uppdrag att utreda detta.

Textning

På senare år sänder allt fler mediebolag webb-tv. Medielandskapet förändras och allt fler aktörer producerar material som det är viktigt utifrån en demokratiaspekt är tillgängligt även för de med funktionshinder. Det är exempelvis problematiskt om en partiledardebatt inför en valrörelse inte är tillgänglig för personer som är döva eller har hörselnedsättning. Dock är det dessvärre inte realistiskt att kräva att allt material ska göras tillgängligt för samtliga medborgare oavsett funktionsgrad på grund av höga kostnader, och det är i många fall bättre att material produceras som majoriteten av befolkningen har nytta av än att det inte produceras enbart för att kommersiella bolag inte har råd att tillgänglighetsanpassa materialet. Samtidigt anser Sverigedemokraterna att det är viktigt att en översyn genomförs i takt med medielandskapets förändring, att eventuellt lista vissa former av material som om det produceras ska ha viss tillgänglighetsanpassning. Därför bör regeringen utreda om det finns behov av att exempelvis ta fram en förteckning över innehåll som när det sänds bör vara tillgängligt för så stor del av befolkningen som möjligt utifrån tillgänglighetssynpunkt, eller om det offentliga på

annat sätt kan ställa krav så att samtliga medborgares tillgång till exempelvis ur demokratisk synpunkt viktiga debatter är så likvärdig som möjligt.

Angelika Bengtsson (SD)

Aron Emilsson (SD)

Jonas Andersson i Linköping (SD)

Cassandra Sundin (SD)